

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Rapport 2014:12
REGERINGSUPPDRAG

Strategin för genomförandet
av funktionshinderspolitiken
2011-2016
– redovisning 2013

Strategin för genomförandet av
funktionshinderspolitiken 2011-2016
– redovisning 2013

Boverket mars 2014

Titel: Strategin för genomförandet av funktionshinderspolitiken 2011-2016

Rapport: 2014:12

Utgivare: Boverket mars 2014

Upplaga: 1

Antal ex: 80

Tryck: Boverket internt

ISBN tryck: 978-91-7563-125-7

ISBN pdf: 978-91-7563-126-4

Sökord: funktionshinderspolitiken, delmål, nulägesbeskrivning, uppföljning, indikatorer, tillsynsvägledning, kommuner, tillsyn, tillämpning, bestämmelser, rättssäkerhet, enkelt avhjälpna hinder, flerbostadshus, inventering, tillgänglighet, fysisk planering, funktionshinder, funktionsnedsättning, bostadsanpassningsbidrag

Dnr: 2191-701/2014

Publikationen kan beställas från:

Boverket, Publikationsservice, Box 534, 371 23 Karlskrona

Telefon: 0455-35 30 50

Fax: 0455-819 27

E-post: publikationsservice@boverket.se

Webbplats: www.boverket.se

Rapporten finns som pdf på Boverkets webbplats.

Rapporten kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Boverket 2014

Förord

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att årligen redovisa arbetet som utförs inom ramen för den nationella strategin för genomförandet av funktionshinderspolitiken 2011–2016. Arbetet är ordnat i fem delmål med stöd i ett permanent samråd med funktionshindersrörelsen.

I denna tredje rapport beskriver Boverket genomförda insatser och uppföljningar under 2013.

Rapporten är sammanställd av Andreas Johansen, samordnare för funktionshindersfrågor på Boverket. De fem kapitlen om delmålen har skrivits av kontaktpersonerna för respektive delmål och sedan kvalitetssäkrats av deras enhetschefer.

Karlskrona mars 2014

Janna Valik
generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning	7
Uppdraget.....	9
Delmålens effektmätning.....	9
Samrådet.....	10
Delmål 1	13
En bättre kommunal tillsyn över hur bestämmelserna om tillgängligheten och enkelt avhjälpna hinder följs.	
Vad handlar delmålet om?	13
Utgångsläge 2011	13
Insatser 2011.....	14
Insatser 2012.....	14
Insatser 2013.....	15
Vad händer 2014?.....	16
Kortfattad analys	17
Delmål 2	19
En förbättrad tillämpning av bestämmelserna om enkelt avhjälpna hinder.	
Vad handlar delmålet om	19
Utgångsläge 2011	19
Uppföljning och indikatorer.....	20
Insatser 2012.....	20
Insatser 2013.....	21
Vad händer 2014?.....	21
Kortfattad analys	22
Delmål 3	23
Fler kommuner ska ha inventerat sitt flerbostadshusbestånd ur tillgänglighetssynpunkt.	
Vad handlar delmålet om?	23
Utgångsläge för målet 2011	23
Insatser 2013.....	24
Uppföljning och effekter av insatser	26
Kortfattad analys	27
Vad händer 2014?.....	27
Delmål 4	29
Funktionshinderperspektivet ska tydligt avspegla sig i den fysiska planeringen vid utgången av 2016.	
Vad handlar delmålet om?	29
Utgångsläge 2013	30
Insatser 2012.....	30
Insatser 2013.....	31
Vad händer 2014?.....	31
Delmål 5	33
Senast 2016 ska landets kommuner utöva en väl fungerande hantering av bostadsanpassningen med en hög grad av rättssäkerhet.	
Vad handlar målet om?	33

Utgångsläge 2013	33
Insatser 2013.....	34
Uppföljning och indikatorer.....	35
Kortfattad analys	40
Vad händer 2014?.....	40
Boverkets avsikter under 2014	41

Sammanfattning

Årsrapporten följer upp Boverkets arbete med de fem delmålen och samråden med funktionshindersrörelsen där även SKL och länsstyrelserna är representerade. Boverket arbetar inom ett brett område med frågor om planering, byggande och boende och bredden återspeglas i de fem delmålen. Därför skiljer sig delmålen åt inte bara i sakfrågor utan även i typer av insatser och i om effektmätningen sker på kort och/eller lång sikt.

Inom delmål 1 har Boverket samarbetat med länsstyrelserna om en tillsynsvägledning för enkelt avhjälpna hinder. Det arbetet fortsätter och fördjupas under 2014 med ett regeringsuppdrag om förstärkta insatser för tillsynsvägledningen, då särskilt hur byggnadsnämnden ska hantera ingripanden och sanktioner i olika situationer. Delmål 2 deltar i det fortsatta arbetet med tillsynsvägledning. Under 2013 har Boverket uppdaterat föreskrifterna, som trädde i kraft den 1 juli 2013, för enkelt avhjälpna hinder. Delmål 2 har även utbildat Boverkets Svarstjänst i frågor om funktionshinder och fysisk tillgänglighet.

I Bostadsmarknadsenkäten ser vi att endast 1 av 10 kommuner har inventerat tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Under året gav Boverket ut en rapport om goda exempel på inventeringar inom ramen för delmål 3. Där påbörjades även arbetet med en handbok till kommuner och andra aktörer om nyttan av att inventera tillgängligheten. Boverket deltog även i utformandet av det statliga stöd för inventering som kommuner kan söka under 2014 och 2015.

Inom ramen för delmål 4 har Boverket även granskat de översiktsplaner som antagits under året och gjort uppföljningsbesök i ett tiotal kommuner och respektive länsstyrelse. Inför 2014 har tre nya regeringsuppdrag inneburit att delmålet fokus hamnar på medborgardialog i översiktsplanprocessen, på hållbarhetsbestämmelserna i plan- och bygglagen, samt på en strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö.

Delmål 5 är ett kunskapsmål, vilket innebär att Boverket stödjer kommunernas arbete med att lägga om sina handläggningsrutiner i enlighet med hur bidragshanteringen är tänkt att fungera. Under året har Boverket påbörjat en översyn av lagen om bostadsanpassning, där eventuella förslag på förbättringar lämnas till regeringen först i slutet på 2014. Därtill har Boverket vidareutvecklat den populära webbhandboken samt producerat två informationsfilmer, som handlar dels om rollfördelningen, dels om beslutshanteringen.

Under 2014 lanseras Boverkets nya webbplats, vilket innebär en stor uppgift för samtliga delmål i att både uppdatera information och skapa helt nya webbsidor.

Uppdraget

Boverket är en av de myndigheter som har ett särskilt ansvar för att genomföra regeringens funktionshinderpolitik inom sitt verksamhetsområde. För Boverkets del innebär det att den fysiska tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ska förbättras, bland annat genom att identifiera framgångsfaktorer och att enkelt avhjälpta hinder undanröjs.

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att arbeta efter fem delmål och att Boverkets insatser ska inriktas mot att samhället ska utvecklas så att personer med funktionsnedsättning i ökad utsträckning ges förutsättningar att leva självständigt och göra egna val. De insatser som syftar till att ge människor med funktionsnedsättningar stöd ska leda till full delaktighet i samhället och arbetet ska präglas av att förbättra den fysiska tillgängligheten.

I den första årsrapporten redovisades nollvärden, det vill säga hur situationen var när arbetet började under 2011. I den andra årsrapporten redovisades genomförda insatser, valda metoder för uppföljning av målen samt uppmätta resultat under 2012, samt hur Boverkets samråd med funktionshindersrörelsen har bedrivits. I denna tredje rapport beskriver Boverket genomförda insatser och uppföljningar av delmålen utöver samrådsmöten med funktionshindersrörelsen.

Rapporten är sammanställd av Andreas Johansen, samordnare för funktionshindersfrågor på Boverket. De fem kapitlen om delmålen har utformats av de kontaktpersoner som anges för respektive delmål.

Delmålen effektvärdering

Boverket arbetar inom ett brett område med frågor om planering, byggande och boende. Funktionshindersfrågorna spänner över ett lika brett område och arbetet som utförs inom ramen för delmålen är därför utformat i insatser på både kort och lång sikt. Boverket konstaterar därför att uppföljningen och effektvärderingen är helt beroende av den sakfråga som respektive delmål fokuserar på. Några delmål är formulerade på sådant sätt att en effekt av arbetet är möjlig att utvärdera

först i slutet av den femårsperiod som strategin omfattar. Andra delmål är möjliga att utvärderas från år till år.

Effekterna av samhällets arbete med funktionshindersfrågor mäts bäst i hur medborgaren upplever sin vardag. Boverkets arbete som kunskapsmyndighet går främst ut på att klargöra förutsättningarna för arbetet med funktionshinderfrågor för andra aktörer, där kommunerna är ett exempel. Det kan därför vara svårt att göra en omedelbar koppling mellan Boverkets arbete och förbättringar i den enskilde medborgarens vardag. Boverkets effektmätning sker därför främst kring långsiktiga insatser.

Samrådet

Sedan 2005 har Boverket ett permanent samråd med funktionshindersrörelsen. I samrådet ingår även representanter från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och länsstyrelserna.

Boverket samlar även en intern nätverksgrupp kring funktionshindersfrågorna som deltar i samrådet. Ambitionen är att myndighetens samtliga enheter ska vara representerade i nätverksgruppen, utöver kontaktpersonerna för respektive delmål.

Att samrådet även omfattar den interna nätverksgruppen har lett till en naturlig bevakning av Boverkets verksamheter och en direkt återkoppling till sakfrågorna på myndigheten.

Genom samarbetet med funktionshindersrörelsen kan vi gemensamt arbeta för en god tillgänglighet och en bra livssituation för alla. Ett långsiktigt och stabilt arbete är nödvändigt. Samrådet möts under en heldag vid tre tillfällen varje år. Samrådet har ett flertal gånger framfört önskemål om en mer aktiv roll i verkliga projekt. Från Boverkets sida har ambitionen varit att så tidigt som möjligt låta samrådet ta del av projekt och uppdrag när behovet av idéer och möjligheten att påverka är som störst.

Samråd under 2011

Återkommande frågor i samrådet var arbetet med myndighetens delmål för strategin och utformandet och införandet av den nya plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Projektledare Anna Dahlberg, Handisam, bjöds in för att närmare redogöra för regeringens ambition och mål för strategins genomförande. Samrådet fick även information om den nya plan- och bygglagen i samband med att den trädde i kraft den 2 maj 2011.

Boverkets webbverktyg ”PBL kunskapsbanken” visades och funktionshindersrörelsen gavs möjlighet att lämna synpunkter. Boverket lyfte särskilt fram och diskuterade de ändringar i lagen som berör tillgänglighet och användbarhet.

Samråd under 2012

Arbetet med delmålen fortsatte liksom diskussionen om översynen av kraven på tillgänglighet i PBL; i plan- och byggförordningen (PBF) och i Boverkets föreskrifter och allmänna råd. Samrådet gjorde även två studiebesök och fick en demonstration av CAD-verktyg som kan användas som stöd vid utformning av tillgänglighet i byggnader.

Den dåvarande instruktionen för samrådet (dnr 429-3851/2005) visade att Boverket bestämde antalet representanter medan rörelsen utsåg sina representanter. Samrådets sammansättning var fem representanter med ersättare, från Handikappförbundens Samarbetsorganisation (HSO). Sammansättningen förändrades under 2012 när HSO föreslog att två av de fem platserna istället besätts av Lika Unika. Ytterligare en förändring kom vid årets sista samrådsmöte, då det beslutades att DHR får delta med en egen plats i samrådet. Efter förändringarna såg Boverket över instruktionen för samrådet under följande år, 2013. Även Boverkets interna organisationsförändring medförde byte av personer i samrådet.

Samråd under 2013

Återkommande frågor under året har varit studentbostäder och den nya instruktionen för samrådets sammansättning och uppgift. Ett annat återkommande tema är Boverkets delmål och hur arbetet utvecklas där.

I den mån nyinkomna regeringsuppdrag varit relevanta för funktionshindersområdet har samrådet informerats om dessa. Bland regeringsuppdragen syns Arbetsförmedlingens praktikprogram, nyheter kring brandskydd och frångänglighet samt det tudelade regeringsuppdraget om medborgardialog och boendeinflytande.

Samrådet har även informerats om "Nätverket för tillgänglighet" där SKL och Handisam samlar kommuner, myndigheter och organisationer för att samverka kring tillgänglighetsfrågor, träffar som Boverket har en ambition att delta i. Syftet och målet med nätverket är bland annat att sammanföra tjänstemän och politiker i kommuner, landsting och myndigheter så att de genom diskussioner och utbyten kan stärka sina roller. Samrådet har även diskuterat slutsatserna i Handisams rapport "Hur är läget 2013?" om framgångar, flaskhalsar och förslag i det funktionshinderspolitiska arbetet.

Årets första samrådsmöte hölls i form av deltagande i ett större sammanhang; Boverkets seminarium i Stockholm den 14 mars om student- och ungdomsbostäder. Utöver samrådets representanter deltog representanter från fastighetsägare, företag från byggsektorn, högskolor, kommuner, statliga myndigheter samt en mängd intresseorganisationer som på något sätt arbetar med frågor om student- och ungdomsbostäder.¹ Syftet med seminariet var att inhämta synpunkter på de förslag som projektet tagit fram.

Det andra samrådsmötet hölls 23 maj i Boverkets lokaler i Karlskrona. Mötet informerades om SKLs "Nätverk för tillgänglighet", om Handisams rapport "Hur är läget 2013?", arbetsförmedlingens praktikprogram, översynen av bostadsanpassningslagen och en lägesrapport från uppdraget om studentbostäder.

Årets tredje samrådsmöte hölls 24 oktober i Scandic hotells lokaler i Karlskrona. Mötet handlade om den nya instruktionskrivelsen till samrådet, om brandskydd och frångänglighet, om arbetet med HIN 3 (tredje revideringen av Boverkets föreskrift BFS 2013:9 om enkelt avhjälpna hinder), om det nya regeringsuppdraget "Medborgardialog och

¹ Uppgifter om namn och förbund på seminariets deltagare har diarienummer 10128-4526/2012

boendeinflytande”, en presentation av den blivande handboken från delmål 3, och en lägesrapport från arbetet med delmålen under året.

Samrådets sammansättning har förändrats under 2013. Det har tillkommit nya representanter i takt med att andra har klivit av samrådet under året. Besättningen är däremot densamma, med representanter för HSO, Lika Unika och DHR från funktionshindersrörelsen samt SKL och länsstyrelserna. Instruktionen för samrådet är under omarbetning, på grund av att organisationstillhörigheten inom funktionshinderförbunden förändrats.

Samrådets mötesdatum under 2014 beslutades till den 12 februari, 28 maj och 24 september.

Delmål 1

En bättre kommunal tillsyn över hur bestämmelserna om tillgängligheten och enkelt avhjälpna hinder följs.

Vad handlar delmålet om?

Boverket ska tillsammans med länsstyrelserna ge tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna genom råd och stöd i deras tillsynsarbete (8 kap 13 och 15 § plan- och byggförordningen 2011:338). Tillsynsvägledningen till byggnadsnämnderna avser hur de ska agera när avsteg görs från bindande regler eller domar och beslut med stöd av sådana regler. Den tillsynsvägledning som Boverket ska utarbeta kommer att innehålla ett särskilt avsnitt om hur tillsynen över utformningsreglerna och de tekniska egenskapskraven i plan- och bygglagstiftningen, inklusive bestämmelserna och besluten om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder, bör gå till. Boverkets tillsynsvägledning ska på så sätt bidra till en bättre kommunal tillsyn av att reglerna och kommunala beslut om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder följs.

Utgångsläge 2011

Kraven på tillgänglighet i befintliga miljöer infördes 2001 i PBL. Kraven innebar att enkelt avhjälpna hinder måste undanröjas i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser. Boverkets föreskrifter och allmänna råd om avhjälpande av enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser trädde i kraft under 2003 (BFS 2003:19, HIN 1). Dessa har ersatts av BFS 2011:13, HIN 2.

Boverket hade under en längre tid sett att reglerna om enkelt avhjälpna hinder inte fått det genomslag som lagstiftningen förutsätter. Trots den relativt låga nivå som finns i kraven och trots den långa tid som har förflutit sedan kraven skärptes återstod ännu mycket att göra. Det fanns även stora variationer mellan kommunerna.

Krav på tillgänglighet finns i både PBL och PBF och dessa preciseras i Boverkets byggregler, BBR. Dessa krav gäller vid uppförande av ny byggnad och vid ändring. Enligt plan- och bygglagen ska en byggnads tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i huvudsak prövas redan i bygglovet. Det ökar sannolikheten för att eventuella felaktigheter observeras i ett tidigt skede och därmed lättare kan åtgärdas.

Insatser 2011

Den nuvarande plan- och bygglagen trädde i kraft den 2 maj 2011. Boverket tog under hösten 2011 kontakt med länsstyrelserna för att samordna och samverka kring det nya tillsynsvägledningsansvaret. Boverket konstaterade tidigt att kommunerna för sitt tillsynsarbete skulle vara mest hjälpta av en konkret vägledning, om hur tillsynen över bestämmelserna och besluten om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder borde gå till men framförallt när det gäller tillsynsmetodik och goda exempel på när ingripande borde ske och hur föreläggande kan utformas med mera.

Insatser 2012

Aktiviteter

Under 2012 koncentrerade Boverket sig på att bygga upp en intern organisation för tillsynsvägledningsarbetet och att skapa samverkansformer med länsstyrelser och kommuner. Samverkan skedde framförallt via löpande videomöten med länsstyrelsernas Forum för hållbart samhällsbyggande och dess undergrupp ”Tillsynsvägledning bygg”.

Boverket medverkade i Forums arbete med att ta fram en enkät där kommunernas behov av tillsynsvägledning och önskvärda former för den efterfrågades. Kommunernas svar och andra tillsynsvägledningsfrågor diskuterades vid ett seminarium mellan Boverket och länsstyrelserna i november 2012. Erfarenheterna från seminariet låg till grund för de planerade aktiviteterna kopplade till tillsynsvägledningen under 2013–2015. Under senare delen av året beslutade Boverket och flera länsstyrelser om sina första treåriga tillsynsvägledningsplaner.

Uppföljning

Boverket kommenterade tillsynsfrågorna i tillsynsrapporten 2012 som redovisades till regeringen i slutet av mars samma år. I rapporten konstaterade Boverket att övergången till en ny plan- och bygglag hade tagit mycket resurser i anspråk och begränsat möjligheterna för kommunerna att arbeta med egeninitierad tillsyn. Kommunernas tillsyn

styrdes fortfarande i hög grad av anmälningar utifrån och var alltför sällan egeninitierad. På kort sikt såg Boverket en risk för att den ökade arbetsbelastningen i kommunerna med anledning av nya plan- och bygglagen och svårigheten att rekrytera personal kunde leda till fortsatt begränsad kommunal tillsyn. Samtidigt verkade kommunernas tillsyn ha hämmats av problemen med oklara sanktionsbestämmelser. Boverket ansåg dock att det var positivt att flera kommuner hade börjat arbeta mer metodiskt med tillsyn genom att exempelvis börja ta fram planer för sin tillsyn.

Insatser 2013

Aktiviteter

Under 2013 koncentrerades arbetet på att tillsammans med representanter för länsstyrelser och kommuner planera och genomföra ett webbseminarium om kommunal tillsyn enligt PBL som hölls den 16 maj. Under webbseminariet behandlades bland annat tillsynsansvaret, varför tillsyn är viktigt, tillsynsverktygen och olika exempel på hur tillsynsbeslut bör utformas, med mera.²

I övrigt medverkade Boverket i länsstyrelsernas arbete med att ta fram en broschyr om kommunernas tillsynsansvar och Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledningsansvar enligt plan- och bygglagen. Broschyren riktar sig i första hand till politiker i landets byggnadsnämnder. Boverket har också deltagit vid två tillsynsvägledningsmöten mellan Boverket och länsstyrelsernas kontaktpersoner för tillsynsvägledning. Där diskuterades bland annat hur tillsyn kan bedrivas när det gäller enkelt avhjälpna hinder. Boverket har även tagit upp tillsynen över enkelt avhjälpna hinder och tillgänglighet vid två kommunkonferenser i Västerbottens län respektive Jönköpings län. På grund av resursbrist tvingades Boverket att nedprioritera/flytta fram arbetet med att ta fram texter och goda exempel om tillsyn och tillsynsvägledning i Boverkets webbaserade vägledning om tillämpning av plan- och bygglagen (PBL kunskapsbanken). Det arbetet kommer att påbörjas under 2014.

Vid planeringen av webbseminariet konstaterade Boverket att kommunernas bristande tillsyn och deras behov av tillsynsvägledning inte är unikt för de delar som gäller bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder. Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledning inriktades därför på att stödja en generellt sett effektivare tillsyn och säkrare och mer kompetent tillämpning av ingripande- och sanktionsbestämmelserna i plan- och bygglagstiftningen.

Uppföljning

Enligt 8 kap 17 § plan- och byggförordningen (2011:338) och Boverkets regleringsbrev ska Boverket regelbundet sammanställa erfarenheterna från kommunernas tillsynsarbete och länsstyrelsernas samt verkets tillsynsvägledning och redovisa sammanställningen till regeringen.

² <http://www.boverket.se/Om-Boverket/Webbseminarium/Byggnadsnamndernas-tillsyn--vad-varfor-och-hur-/>

Boverket redovisade en första sådan sammanställning till regeringen i form av en tillsynsrapport i slutet av mars. Tillsynsrapporten grundade sig i huvudsak på de enkätsvar som länsstyrelserna och kommunerna lämnat inom ramen för Boverkets plan- och byggenkät. Boverket kunde i tillsynsrapporten bland annat konstatera att byggnadsnämndernas tillsynsarbete fortfarande var otillräckligt och att det främst berodde på svårigheter att rekrytera kompetent personal och en väntan på de ändrade regler om byggsanktionsavgift som regeringen utlovat. Regeringen refererade till Boverkets tillsynsrapport i budgetpropositionen för 2014,

Under våren utarbetade länsstyrelserna tillsammans med Boverket en kommunenkät om byggnadsnämndernas tillsynsarbete som besvarades under tidig höst. Länsstyrelserna skickade under december ut en ytterligare enkät till kommunerna med mer statistiska frågor avseende hela 2013. Arbetet bedrevs i enlighet med uppdrag 40 i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2013. En ny plan- och byggenkät för 2013 med bland annat frågor om tillsyn och tillsynsvägledning skickades ut till länsstyrelserna under hösten. Svaren kommer att ligga till grund för Boverkets tillsynsrapport i april 2014.

Vad händer 2014?

Aktiviteter

Under senare delen av 2013 fick Boverket ett regeringsuppdrag om förstärkta insatser för tillsynsvägledning.³ Enligt uppdraget ska syftet med vägledningsinsatserna vara att ge stöd för hur bestämmelserna om tillsyn, ingripanden och påföljder kan tillämpas av byggnadsnämnden i olika situationer. Vägledningen bör omfatta hur tillsynsbeslut utformas, metoder, rutiner och riktlinjer vid tillsynsarbete och ingripande, byggsanktionsavgifter samt hantering av viten och handräkningsärenden. Vägledningen bör enligt regeringen även innehålla en sammanställning över relevanta rättsfall inom området. Boverket kommer att konkretisera sina aktiviteter i en reviderad treårig tillsynsvägledningsplan för 2014–2016. En stor del av aktiviteterna kommer att resultera i ny vägledning om tillsyn som publiceras på Boverkets digitala kunskapsbank.

Uppföljning

I regleringsbrevet för 2014 (uppdrag 43) har länsstyrelserna inom ramen för sitt uppföljningsansvar ett särskilt uppdrag att särskilt granska kommunernas tillsyn av bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder i plan- och bygglagen (2010:900), plan- och byggförfordningen och Boverkets föreskrifter. Uppdraget ska redovisas till Boverket senast den 31 januari 2015. Formerna för länsstyrelsernas återrapporering ska utformas i dialog med Boverket.

Boverket kommer att lämna en tillsynsrapport till regeringen senast den 15 april.

³ Regeringsbeslut IV:3, 2013-11-07, S2013/7763/PBB
http://www.boverket.se/Global/Om_Boverket/Dokument/sa_styrs_boverket/regeringsuppdrag%202013/Uppdrag-om-vagledning-for-tillsyn-m.m.-enligt-plan-och-bygglagen.pdf

Kortfattad analys

Byggnadsnämndernas tillsyn över bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder är en del av deras tillsynsansvar över plan- och bygglagstiftningen. Boverkets och länsstyrelsernas uppföljning av byggnadsnämndernas tillsynsarbete visar att tillsynen är otillräcklig och att den behöver förbättras. Det finns olika förklaringar till detta, men det framgår tydligt att bristande resurser är det största hindret för att åstadkomma en förbättring. Detta gäller inte enbart för byggnadsnämndernas tillsyn över bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder utan även på övriga områden som de har tillsyn över inom plan- och bygglagstiftningen.

Boverket har i olika sammanhang uppmärksammat regeringen på detta och att det troligen inte kan förväntas någon markant förbättring av kommunernas tillsyn utan en rejäl resursökning. Men det finns även andra förklaringar till den otillräckliga tillsynen. Den beror även på att många kommuner inte ser tillsynsarbetet som en prioriterad uppgift och på okunskap om reglerna för tillsyn och hur tillsynsarbete kan utföras effektivt. Här har Boverket och länsstyrelserna som tillsynsvägledande myndigheter en viktig uppgift.

I och med att länsstyrelserna fått ett tydligt uppföljningsuppdrag när det gäller kommunernas arbete med tillsyn över enkelt avhjälpna hinder och tillgänglighet, kommer vi under 2014 att få en bättre bild av den närmare omfattningen av kommunernas tillsynsarbete och över vilka problem som finns. Det sammantaget med Boverkets uppdrag att förstärka sina tillsynsvägledningsinsatser gör att förutsättningarna för ett förbättrat kommunalt arbete med PBL-tillsyn kommer att öka.

Kontaktperson

Lars Brask, enheten för Plan och Bygg

Stefan Hallin, enheten för Plan och Bygg

Delmål 2

En förbättrad tillämpning av bestämmelserna om enkelt avhjälpna hinder.

Vad handlar delmålet om

Enligt plan- och bygglagen 8 kap. 2§ punkt 3 ska enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet och användbarhet avhjälpas i publika lokaler och på allmänna platser. Boverket har föreskrifter och allmänna råd till lagen, nuvarande författning, BFS 2011:13. Enligt föreskrifterna ska enkelt avhjälpna hinder åtgärdas så snart som möjligt, om det inte är orimligt med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna.

Boverket har gjort uppföljningar av föreskrifterna åren 2005, 2007 och 2010. Uppföljningarnas syfte har varit att bedöma om riksdagens och regeringens ambition uppnåtts, att alla enkelt avhjälpna hinder ska ha undanröjts senast år 2010. Uppföljningarna har därför redovisat både kännedom och kunskaper om föreskrifterna, samt omfattningen av genomförda åtgärder för olika grupper av fastighetsägare. Under 2009–2010 hade Boverket dessutom i uppdrag att genomföra uppsökande informationsverksamhet om enkelt avhjälpna hinder tillsammans med SKL, länsstyrelserna och Handisam.

Utgångsläge 2011

Enligt Boverkets uppföljning 2010, som finns redovisad i rapporten "Uppsökande informationsverksamhet om enkelt avhjälpna hinder", är det framför allt de små fastighetsägarna, med som mest tio fastigheter, som fortfarande i hög grad anger att de inte har fått någon information om reglerna eller som inte alls känner till dem. I första hand var det kommunernas information till övriga lokala fastighetsägare som brustit.

För större fastighetsägare, som i regel är bättre informerade, kan det istället behövas en aktivare kommunal tillsyn.

Enligt Boverkets uppföljning 2010 känner tre av tio fastighetsägare till det mesta om föreskrifterna, medan en fjärdedel fortfarande inte känner till dem alls. Även tre av tio fastighetsägare uppger att de saknar publika lokaler och anser sig därför inte berörda av föreskrifterna. 60 procent av fastighetsägarna har åtgärdat minst hälften av sina lokaler, eller anser sig sakna hinder som behöver åtgärdas enligt föreskriften.

Uppföljning och indikatorer

Boverkets uppföljning 2010 utgör utgångspunkten (nollvärdet) för kommande uppföljningar av föreskrifterna om enkelt avhjälpna hinder. I denna ingår dock inte kommuner och landsting och inte heller frågor om allmän platsmark. Framtida uppföljningar måste därför kompletteras med dessa uppgifter.

En utvärdering vart tredje år bör ge en god indikation på omfattningen av vidtagna åtgärder enligt föreskrifterna och eventuella förändringar, vilket innebär att utvärderingar närmast ska göras åren 2013 och 2016.

Boverket har valt att använda andelen åtgärdade lokaler och allmänna platser som indikator på tillämpningen av enkelt avhjälpna hinder.

- Boverket kommer att minst vart tredje år följa upp hur bestämmelserna om enkelt avhjälpna hinder tillämpas och ange ytterligare förslag på informationsinsatser om det behövs.
- Boverket kommer att vid behov föreslå ytterligare åtgärder för bättre tillämpning av föreskrifterna.

Insatser 2012

Under 2012 tog Boverket fram förslag till ändring av föreskrifterna och allmänna råden (BFS 2011:13) om enkelt avhjälpna hinder. Förslaget remissbehandlades under våren och planerades att träda i kraft den 1 juli 2013. Ändringen bygger på resultatet av det uppdrag (100-4764/2008) som Boverket genomförde 2007, ”Tydligare bestämmelser om enkelt avhjälpna hinder”. Förslaget innebär framför allt förtydligande av reglerna, bland annat av de allmänna råden om belysning och avhjälpande av brister i ljudmiljön. Dessutom gjordes en språklig översyn.

Boverket förde även fram till SCB att nyckeltal, indikatorer och utvärderingsmetoder behövde utvecklas för den befintliga bebyggelsen.⁴

⁴ Boverkets dnr 1444-4016/2012

Insatser 2013

Aktiviteter

Under 2013 har Boverket ändrat föreskrifterna och de allmänna råden om enkelt avhjälpna hinder, BFS 2011:13 senast ändrad genom BFS 2013:9 HIN 3. Ändringen trädde i kraft den 1 juli 2013. Den ursprungliga lydelsen i grundförfattningen (BFS 2011:13, HIN2) från 2011 innehöll endast de justeringar som var nödvändiga med anledning av den nya plan- och bygglagen (PBL) 2010:900.

Föreskriften (BFS 2003:19, HIN 1) som togs fram till den äldre plan- och bygglagen (1987:10) trädde i kraft 2003. Allt sedan dess har synpunkter framförts på att reglerna behöver bli mer tydliga och att begrepp som har förändrats behöver uppdateras. Boverket har även genomfört flera uppföljningar av hur reglerna tillämpas i praktiken. En översyn av hur tillgänglighet behandlas i Boverkets byggregler har också genomförts. Tillsammans ligger dessa till grund för de ändrade reglerna som träder i kraft den 1 juli.

I de ändrade reglerna (ändringsförfattning BFS 2013:9, HIN 3) har vi samordnat formuleringar med Boverkets byggregler och övriga regler samt genomfört språkliga justeringar och förtydliganden i de allmänna råden. Det tillkom även kompletterande råd om teleslinga i receptioner.

Flera remissinstanser har framfört förslag till kompletteringar som ligger utanför Boverkets bemyndigande inom plan- och bygglagen och de föreskrifter som gäller vid uppförande av ny byggnad och ändring (BBR) samt de föreskrifter som gäller för nyanläggning av allmänna platser, BFS 2011:5 ALM 2. Några av synpunkterna har därför införts i Boverkets förslag till ändringar i Boverkets byggregler gällande krav på tydlig skyltning även vintertid av parkeringsplatser för personer med funktionsnedsättning, så att detta även kan kompletteras i HIN.

Boverket besvarar ett mycket stort antal frågor om tillgänglighet från allmänheten, branschen, kommuner, landsting och andra myndigheter. Boverket har därför inrättat en särskild svarstjänst som utbildats under året i regelverket för tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder.

Uppföljning

Boverkets planering för 2013 innehöll en ny uppföljning av föreskrifterna för enkelt avhjälpna hinder, motsvarande de som gjordes 2005, 2007 och 2010. Men på grund av avisering om nya direktiv för uppföljning av kommunernas tillämpning och tillsyn av bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder, har Boverket avvaktat Socialdepartementets beslut om nytt direktiv.

Vad händer 2014?

Aktiviteter

Socialdepartementets uppdrag (punkterna 43 och 44) i regleringsbrevet till länsstyrelserna innebär att Boverket ska samordna sin tillsynsvägledning och uppföljning med länsstyrelsernas uppdrag om

tillsyn- och tillsynsvägledning över kommunernas plan- och byggverksamhet samt uppföljning av tillämpningen av plan och bygglagstiftningen, särskilt bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder. Boverkets delmål 1 om bättre kommunal tillsyn över hur bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder följs och delmål 2 om en förbättrad tillämpning av bestämmelserna om enkelt avhjälpna hinder, kommer därmed till stor del att sammanfalla. För Boverket innebär det att den treåriga planen för tillsynsvägledning till länsstyrelserna för 2014–2016 måste revideras så som det beskrivs under delmål 1 ovan, med inriktning på länsstyrelsernas nya uppdrag och Boverkets digitala kunskapsbank om plan- och bygglagen.⁵

Utöver det kommer Boverkets webbplats att omarbetas under 2014 för bättre anpassning till olika målgrupper. Tillhörande information om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder kommer att uppdateras och samordnas med andra berörda myndigheter.

Uppföljning

Uppföljningen av delmål 2 under 2014 bör vänta till efter länsstyrelsernas uppdrag – som ska redovisas till Boverket i januari 2015 – och Boverkets tillsynsrapport, som ska lämnas i april 2015, på samma sätt som gäller för delmål 1. Eventuellt innebär detta att Boverket bör överväga lämpliga nyckeltal i tillsynsvägledningen för länsstyrelser och kommuner, vilka i så fall bör kunna kopplas till de tidigare uppföljningar av enkelt avhjälpna hinder som Boverket gjort.

Kortfattad analys

Boverkets bedömning är att länsstyrelsernas nya uppdrag om uppföljning av kommunernas tillämpning och tillsyn av bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder knyts betydligt bättre till den ansvariga tillsynsmyndigheten, än vad fallet har varit för de uppföljningar som Boverket svarat för tidigare år. Därmed har uppföljningarna avsevärt bättre förutsättningar att få genomslag hos berörda aktörer, samtidigt som Boverkets vägledningar kan underlätta för både länsstyrelser och kommuner. Det är bland annat därför som Boverket avstod från att genomföra den planerade uppföljningen 2013 av enkelt avhjälpna hinder, i avvaktan på Socialdepartementets nya direktiv som kommer innebära betydligt bättre förutsättningar för en uppföljning.

Kontaktperson

Lars Estlander, enheten för Tekniska egenskaper

⁵ <http://www.boverket.se/Vagledning/PBL-kunskapsbanken/>

Delmål 3

Fler kommuner ska ha inventerat sitt flerbostadshusbestånd ur tillgänglighetssynpunkt.

Vad handlar delmålet om?

Att inventera flerbostadshusbeståndet i kommunen är en stor och viktig uppgift och inventeringen är angelägen ur tillgänglighetssynpunkt. En inventering av tillgängligheten i flerbostadshus är en del i ett kunskapsbyggande där kommunen får information om sitt flerbostadshusbestånd samtidigt som Boverket via kommunernas inventering ges möjlighet att följa upp tillgängligheten på nationell nivå.

Det finns inga lagar som direkt tvingar kommuner eller fastighetsägare att genomföra inventeringar av eller förbättringar i befintliga flerbostadshus vad gäller tillgänglighet. Däremot har kommunen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ett ansvar att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder. En bra boendemiljö innebär bland annat att det finns bostäder med god tillgänglighet. En inventering kan vara en del i det arbetet och underlätta för kommunen i dess planering för bostadsförsörjningen.

God tillgänglighet är bra för alla oavsett om vi exempelvis är i behov av och använder kryckor, rullstol, hjulförsedda väskor, rollatorer eller barnvagnar. Vi får även en alltmer åldrande befolkning och i takt med att antalet äldre ökar i samhället ökar också behoven och önskemålen om en förbättrad fysisk tillgänglighet i boendet.

Utgångsläge för målet 2011

Utgångspunkten är att det ska vara enkelt att ta sig in och ut ur bostaden och vistas i sitt närområde. Genom att det finns en aktuell beskrivning om

tillgängligheten i bostadsbeståndet kan kommunen enklare arbeta för att tillgodose de behov som finns.

Med hjälp av den årliga Bostadsmarknadsenkäten (BME) som skickas ut till landets samtliga kommuner följer och analyserar Boverket utvecklingen på bostadsmarknaden. Svaren i BME grundar sig på kommunernas egna bedömningar av det aktuella bostadsmarknadsläget i kommunen samt omfattning och inriktning på byggandet under de kommande åren.

Sedan 2010/2011 finns det i BME en fråga om inventering av flerbostadshusbeståndet, varav en underfråga belyser inventering av den fysiska tillgängligheten. Av svaren från 2010/2011 framgår att 60 av 290 kommuner har gjort någon form av inventering av flerbostadshusbeståndet, varav endast 31 kommuner genomfört inventeringar ur tillgänglighetssynpunkt. I följande års enkäter är det fler kommuner som uppger att de har genomfört någon form av inventering av flerbostadshusbeståndet. Samtidigt har antalet inventeringar ur tillgänglighetssynpunkt endast ökat med några få kommuner. I årets enkät, som talar om läget på bostadsmarknaden under 2013 och 2014, är det 85 kommuner som uppger att de har gjort någon form av inventering av flerbostadshusbeståndet. Av dessa har 35 kommuner genomfört en inventering ur tillgänglighetssynpunkt. Diagrammet nedan visar antal inventeringar.

Kommunerna har besvarat följande fråga:

Har det gjorts en inventering av flerbostadshusbeståndet?

	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Inventeringar av flerbostadshusbeståndet	60	69	81	85
därav ur tillgänglighetssynpunkt	31	32	35	35

Utifrån kommunernas svar i BME kan vi konstatera att antalet inventeringar av tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet är lågt. Samtidigt är vissa inventeringar genomförda under 90-talet och början av 2000-talet vilket påverkar deras aktualitet. Av svaren i BME framgår det heller inte i vilken omfattning kommunernas bestånd har inventerats samt vilka insatser som följts av inventeringen.

Insatser 2013

Utveckling av Bostadsmarknadsenkäten

På grund av bristande möjligheter till uppföljning av tillgängligheten i flerbostadsbeståndet har Boverket i samband med förändringarna i BME under 2013 arbetat om och förtydligat frågorna gällande tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Utöver frågor om årtal ska kommunen besvara vilka delar av flerbostadshusbeståndet som har inventerats, i vilket syfte

inventeringen genomfördes och om inventeringen pågår eller har avslutats.

Exempel på nya frågor i BME:

- Vad används inventeringen till?
- Vilken/vilka metoder har använts vid inventeringen?
- Vad har inventerats?

Med dessa förändringar ska Boverket kunna följa kommunernas arbete och utveckling. Vi får en tydligare bild av hur väl bostadsbeståndet tillgodoser efterfrågan på fysiskt tillgängliga bostäder och hur kommunerna hanterar det i sin planering för bostadsförsörjningen.

Exempelsamling med fem kommuner

Under 2013 har Boverket publicerat en exempelsamling med goda exempel på kommuner som har inventerat flerbostadshus ur tillgänglighetssynpunkt på fem olika sätt. Exempelsamlingens syfte är att inspirera fler kommuner att inventera sina flerbostadshus genom att visa bredden på möjliga inventeringsverktyg, resultat och användningsområden.

Handbok för att inventera tillgängligheten i flerbostadshus

Under hösten 2013 har Boverket tagit fram en handbok för att inventera tillgängligheten i flerbostadshus. Handboken publicerades i januari 2014 och riktar sig till kommuner i syfte att beskriva var och hur man kan börja inventera tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet, vad inventeringens resultat kan användas till och hur ett mål kan formuleras som både går att uppnå och att mäta. I handboken framgår att resultatet av en tillgänglighetsinventering kan användas som underlag för åtgärder i fastigheten och i den fysiska miljön. Det kan även främja en mer systematisk förmedling av bostäder samt bidra med underlag för bostadsförsörjningen och den översiktliga fysiska planeringen.

Handboken finns som en kort version och på Boverkets webbplats. På webbplatsen finns även en nedladdningsbar bildpresentation som kommunen kan använda sig av vid informationstillfällen om inventering i flerbostadshus.

Workshop, nätverk och träffar med kommuner och fastighetsägare

Under hösten har Boverket vid flera tillfällen deltagit i olika sammanhang och informerat om arbetet med delmål 3 och samtidigt informerats om läget i kommunerna. I samband med framtagandet av handboken har vi även anordnat en workshop med funktionshindersrörelsen och olika intresseorganisationer. Syftet med workshopen var att lyfta fram tillgänglighet ur flera olika perspektiv samt belysa möjligheterna med en inventering.

Boverket har deltagit på konferensen *Tillgänglighetsarbetet – strategier och metoder för framgång* i Trelleborg som anordnades av SKL, Handisam och Trelleborgs kommun. På konferensen presenterade vi arbetet med handboken och inhämtade synpunkter från övriga deltagare. Vi har även deltagit i en utbildning anordnad av SABO: *Att*

anpassa och utveckla det befintliga bostadsbeståndet. Utbildningen fokuserade på fysisk tillgänglighet i det befintliga bostadsbeståndet och Boverket gavs tillfälle att presentera sitt arbete med handboken. I övrigt har vårt arbete presenterats och diskuterats i samband med Boverkets samråd med funktionshindersrörelsen samt på Boverkets samråd om äldres boende under hösten 2013. Genom detta kunskapsutbyte har vi märkt att det finns ett behov av praktiskt och ekonomiskt stöd för att utföra en inventering.

Statligt stöd för att inventera tillgängligheten i flerbostadshus

Den 1 februari 2014 trädde förordningen (2013:992) om stöd till kommuner för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Under hösten 2013 har Boverket tagit fram föreskrifter och allmänna råd (BFS 2014:12) till förordningen, dokument och blanketter till det statliga stöd som kommuner kan söka för att inventera tillgängligheten i flerbostadshus. Det ekonomiska stödet är sökbart från den 1 februari 2014 fram till den 1 augusti 2015. Budgeten för stödet är totalt 15 miljoner, varav fem miljoner är sökbara under 2014 och tio miljoner under 2015.

Stödet söks hos Boverket av behörig företrädare i kommunledningen och ska uppgå till den beräknade kostnaden för inventeringen, men stödet får inte överstiga 500 000 kronor per stödmottagare. Stödet avser inventering av tillgängligheten i flerbostadshus belägna inom kommungränsen. Det innebär att inventeringen berör både det kommunala och det privata bostadsbeståndet.

Uppföljning och effekter av insatser

Under 2013 har Boverket kopplat samman olika delar av sin verksamhet och relaterat det till arbetet med delmål 3. Boverket har även svarat på efterfrågan på vägledning för att inventera flerbostadshusbeståndet genom att under året publicera en exempelsamling och en handbok. Exempelsamlingen visar på goda exempel på hur en inventering kan genomföras och användas, och inspirera andra kommuner till liknande insatser. Handboken är ett stöd för kommuner som vill inventera och den möter behovet av att länka samman inventeringen med kommunens förutsättningar och mål och syfte samt fortsatta arbete.

Det statliga stödet för inventering har utformats i samarbete med delmål 3. Stödet kan öka antalet inventeringar och tanken är att de kommuner som söker stödet ska kunna använda Boverkets handbok som publicerades i samband med att stödet blev sökbart. Kommunen ska i ansökan för stödet bland annat redovisa för mål, omfattning och potentiella insatser efter inventeringen. Genom det får vi ett material om hur kommunerna avser hantera inventeringen av flerbostadshusen. Efter genomförd inventering ska kommunerna redovisa resultatet till Boverket, vilket stärker analysen och ger oss goda förutsättningar att följa utvecklingen av delmål 3 samt mäta effekter av utförda insatser. Ytterligare ett sätt att följa upp och mäta våra insatser är genom BME där frågorna om tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet har utvecklats och blivit mer detaljerade. Vår förväntning är att få en fördjupad insyn i hur inventeringarna genomförs i kommunerna samt att få en mer aktualiserad

bild då kommunerna numera kan beskriva en pågående inventering i BME. I tabellen ovan redovisas antalet genomförda inventeringar av flerbostadshus sedan mätningen började 2010.

Det är ett långsiktigt arbete som har påbörjats, och genom att vi har deltagit på olika träffar och nätverk och där uppmärksammat delmål 3 finns förutsättningar till att frågan om inventeringar lyfts inom kommuner och fastighetsbolag. Det, tillsammans med stödet och det material som har publicerats i samband med det, ger förutsättningar till att antalet inventeringar ökar.

Kortfattad analys

Det är ungefär en av tio kommuner som har inventerat tillgängligheten i sitt flerbostadshusbestånd. Antalet inventeringar har i stort sett inte förändrats sedan den första mätningen i BME 2010.

Genom vårt arbete under 2013 har vi ökat vår kunskap om läget i kommunerna och uppmärksammat delar av de behov som finns. Det ger oss möjlighet att rikta våra insatser, inom ramen för delmål 3, där de gör störst nytta. De insatser som vi hittills gjort och kommer att genomföra skapar därför bättre förutsättningar till att fler kommuner ska ha inventerat sitt bostadsbestånd ur tillgänglighetssynpunkt fram till 2016.

Vad händer 2014?

Vårt fortsatta arbete kommer att inriktas på informationsinsatser om handboken och det statliga stödet. Vi kommer att delta i olika nätverk och träffar samt arrangera egna informationsträffar för kommuner. Genom det kommer vi nå ut till kommunerna och öka kunskapen och intresset för att inventera samt skapa en dialog om tillgänglighet vilket kan öka antalet inventeringar.

Under 2014 kommer Boverket följa upp och analysera kommunernas svar angående inventeringar av tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet i årets BME. Eftersom BME för 2014 skickades ut innan handboken och stödet publicerades kommer effekten av de insatserna först att kunna mätas i nästa års BME.

Kontaktpersoner

Hanna Faming, utredare, enheten för boende och stadsutveckling
Andreas Johansen, samordnare funktionshinderspolitiken, enheten för boende och stadsutveckling

Delmål 4

Funktionshinderperspektivet ska tydligt avspeglade sig i den fysiska planeringen vid utgången av 2016.

Vad handlar delmålet om?

Översiktsplanen är ett av de viktigaste verktygen för kommunen i arbetet med strategiska frågor kring fysisk planering. Översiktsplanen ska tydligt redovisa kommunens syn och avvägning mellan olika allmänna intressen, som till exempel en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper⁶. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan. Minst en gång under mandatperioden ska kommunfullmäktige pröva om översiktsplanen är aktuell.⁷

Översiktsplanen är inte bindande utan vägledande för efterföljande beslut som till exempel bygglov, där tillgänglighetsfrågan ska bedömas.

Med detaljplaner reglerar kommunen hur mark- och vattenområden får användas och utformas.⁸ Till detaljplanen ska det finnas en planbeskrivning där bland annat de tillgänglighetsfrågor som varit relevanta för planarbetet och planens syfte kan redovisas.⁹ Det finns dock ingen återkoppling från PBL 4 kap till 2 kap 3§ och de allmänna intressena. Därför är det än mer viktigt att kommunen tar ställning till den fysiska tillgängligheten i översiktsplanen, så att de intressen som är relevanta för kommunen beaktas genom översiktsplanens vägledande funktion för den fortsatta fysiska planeringen.

⁶ PBL 2 kap 3§ 2p

⁷ PBL 3 kap 27§

⁸ PBL 4 kap

⁹ PBL 4 kap 33§

Utgångsläge 2013

Kravet på tillgänglighet skärptes ytterligare i plan- och bygglagen 2011. Förutom att kommunen ska beakta tillgänglighetsfrågorna som ett allmänt intresse, enligt plan- och bygglagens 2 kapitel, så skärptes kraven dessutom i 9 kapitlet när det gäller bygglovgivning, där det också ska prövas om byggnaden är tillgänglig. Dessutom tillkom 3 kap 5 § 4p. som säger att kommunen ska samordna översiktsplanen med de nationella och regionala mål som är relevanta för kommunens hållbara utveckling.

Insatser 2012

Under 2012 studerade och analyserade Boverket ett stort antal översiktsplaner med utgångspunkt i hur kommunerna tagit hänsyn till och arbetat med tillgänglighetsfrågorna i den fysiska planeringen. I den studie och analys som genomfördes undersöktes sammanlagt 201 översiktsplaner och fördjupningar av översiktsplaner mellan åren 2001 till 2012. Inför denna studie tog Boverket fram kriterier för vad en översiktsplan bör innehålla. En bra översiktsplan bör ur tillgänglighetsperspektiv innehålla en definition på tillgänglighet, hänvisning till lagstiftning och uttrycka vikten av tillgänglighet i samhällsplaneringen. Kommunen bör också ha en strategi, uppsatta mål eller ange riktlinjer för hur tillgänglighetsperspektivet ska hanteras inom kommunen och gärna visa på utförda exempel eller inspirationsbilder.

Studien visade att de flesta kommunerna behandlat tillgänglighet i sina planer men att kvalitén på hur detta gjorts varierade. De största bristerna var att tillgänglighet inte definieras och att det saknas hänvisning till lagstiftning. Detta gör att tillgänglighet ofta bara blir en fråga om tillgång och närhet till kommunikationer, centrum eller naturen. En annan brist var att kommunerna inledningsvis hänvisat till lagstiftningen eller definierat tillgänglighet men sedan utelämnat egna preciseringar och mål för hur kommunen ska hantera frågan om tillgänglighet vidare i den fysiska planeringen.

Tillgänglighetsperspektivet vävdes ibland in under andra ämnen, till exempel vård och omsorg, vilket innebär att det kan vara svårt att hitta tillgänglighetsfrågorna i översiktsplanerna. Relativt få kommuner redovisade att tillgänglighet är bra för alla. Få kommuner nämnde de samhälleliga vinster som kan göras om tillgänglighetsperspektivet integreras tidigt i planprocessen. De brister som finns i äldre planer har upprepats i de nyare planerna. Det fanns däremot en svag tendens som visar att de kommuner som har nya översiktsplaner arbetar mer målmedvetet och strategiskt med tillgänglighetsfrågorna.

Utifrån undersökningen valdes tre kommuner ut som goda exempel i en fördjupningsstudie där kommunbesök genomfördes under hösten 2012. Information om hur dessa kommuner arbetar i detalj med tillgänglighet i den fysiska planeringen både genom Översiktsplanen och genom andra åtgärder finns redovisat på Boverkets webbplats under

planeringsfrågor. De goda exempel som beskrivs är kommunerna Aneby, Härnösand och Trelleborg.¹⁰

Insatser 2013

Boverket genomförde under året uppföljningsbesök i ett tiotal kommuner samt hos länsstyrelserna i de län som kommunerna tillhörde.

Diskussionerna gällde översiktsplanering generellt men med speciell tonvikt vid hållbar utveckling, nationella mål och miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Resultatet av besöken är att kommunerna behöver mer vägledning när det gäller att behandla de nationella målen i översiktsplaneringen och att länsstyrelserna behöver stöd för att i sin tur kunna vägleda kommunerna.

Under året antogs ett tjugotal översiktsplaner. En snabb granskning av ett urval av de nya översiktsplanerna tydde på att resultatet fortfarande är giltigt från den utredning som Boverket gjorde 2012 i frågan. Tillgänglighet behandlades generellt likadant 2013 som den gjorde 2012.

Vad händer 2014?

Boverket har fått ett par regeringsuppdrag som delvis kommer att ha bäring på funktionshinderpolitiken. Inom regeringsuppdraget Boendeflytande och medborgardialog studeras hur funktionshinderpolitiska frågor har beaktats och hanterats i medborgardialogen i översiktsplaneprocessen. Uppdraget ska bland annat resultera i en vägledning för medborgardialog i översiktsplaneprocessen och ge förslag på hur kommunen kan fånga olika samhällsgrupper, däribland personer med funktionsnedsättningar. Ytterligare ett regeringsuppdrag är att ta fram en vägledning för plan- och bygglagens hållbarhetsbestämmelser. Arbetet med uppdraget har inte tagit form i skrivande stund. Ett annat uppdrag gäller att ta fram en strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. I ett par av preciseringarna av målet faller de funktionspolitiska frågorna in.

I Boverkets ordinarie uppföljning av kommunernas översiktsplaner ingår detta år att specialstudera hur de har beaktat tillgänglighetsaspekter och vid uppföljningsbesök diskutera problematiken runt dessa frågor. Generellt behandlar kommunerna inte tillgängligheten för funktionsnedsatta i översiktsplanerna mer än att de nämner att planeringen ska utgå från det perspektivet. Oftast saknas konkreta ställningstaganden om hur den fysiska miljön ska planeras för att tillgodose dessa behov.

Genom att Boverket tar fram vägledningar för översiktsplaneringen när det gäller de allmänna intressena kan kommunerna få en bättre utgångspunkt i att hantera frågor som de funktionshinderpolitiska aspekterna. Fysisk tillgänglighet kan då bli ett naturligt perspektiv i den ordinarie verksamheten, i det här fallet kommunens översiktsplaneprocess, och tjäna som en grund för kommunens

¹⁰ <http://www.boverket.se/Planera/planeringsfragor/Tillganglighet-i-den-fysiska-planeringen/>

ställningstaganden i planen. Ingången i att hantera dessa frågor är också de olika regeringsuppdrag som Boverket har att driva under året. När det gäller de allmänna intressena i PBL:s 2 kap så ska hanteringen av dessa ställas i relation till att det inte finns någon återkoppling till detta kapitel i PBL:s 4 kap, som behandlar detaljplanen. Betydelsen av detta blir att översiktsplanens vägledande roll blir än mer viktig för att föra in tillgänglighetsfrågorna i den fortsatta fysiska planeringen och bygglov utanför detaljplan.

Översiktsplaner har ett tidsperspektiv på flera år och effekten av kommunens ställningstaganden måste studeras på längre sikt än med årsintervaller. Tidsperspektivet är också relevant när det gäller att studera förändringar i kommunernas förhållningssätt till funktionshinderfrågorna i översiktsplanerna. Kommunerna ska aktualitetspröva planerna en gång per mandatperiod mot bakgrund av det som översiktsplanen ska innehålla enligt 3 kap 5§, i detta sammanhang översiktsplanens samordning med de nationella mål som har bäring på hållbar utveckling.

Kontaktpersoner

Anette Johansson, enheten för Strategisk planering

Per Stenholm, enheten för Strategisk planering

Delmål 5

Senast 2016 ska landets kommuner utöva en väl fungerande hantering av bostadsanpassningen med en hög grad av rättssäkerhet.

Vad handlar målet om?

Bostadsanpassningsbidraget är ett kommunalt bidrag som styrs av bestämmelserna i lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. Boverket har enligt 3 § i nämnda lag tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet. Tillsynen syftar till att upprätthålla grundläggande värden i samhället såsom rättssäkerhet, effektivitet och demokrati. Tillsynen ska leda till att den enskildes ansökan om bostadsanpassningsbidrag handläggs korrekt hos kommunen. Målet med Boverkets tillsyn är en väl fungerande bidragsverksamhet hos kommunerna med en hög grad av rättsäkerhet för den enskilde medborgaren.

Utgångsläge 2013

Liksom uppgivits i tidigare uppföljning kunde Boverket även inför 2013 konstatera att flera brister och oklarheter fortfarande rådde i kommunernas formella hantering av bidraget och att kvalitén på hanteringen varierar.

Inför denna uppföljning av delmålet kan Boverket konstatera att målet i sig har bidragit till att Boverkets arbete med tillsyn har uppmärksammat både internt och externt. Målet har lett till ett ökat

intresse kring hanteringen av bostadsanpassningsbidraget, vilket i sig kan ses som en framgångsfaktor.

Den 7 mars 2013 beslutade regeringen dessutom att ge Boverket i uppdrag att analysera och bedöma om lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. behöver ändras och vid behov lämna förslag på förbättringar. Uppdraget ska utföras i samråd med Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och ska slutredovisas till Socialdepartementet senast den 31 december 2014. Uppdraget är omfattande och resurskrävande och innebär att en del av de insatser som Boverket hade planerat att genomföra under perioden 2013–2014 har fått skjutas upp. För några av insatserna, framförallt planerade utbildnings- och informationsinsatser, har inriktningen också förändrats.

Insatser 2013

Översyn av lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag

Med anledning av uppdraget organiserade Boverket en arbetsgrupp med en projektledare samt en referensgrupp med representanter för kommunala handläggare av bidraget, fastighetsägare och brukare.

Boverket åstadkom även en organisation för arbetet med det nya uppdraget. I övrigt inriktades arbetet på att inhämta information, synpunkter och förslag på förändringar/förbättringar från grupper som på olika sätt, och i olika roller, kommer i kontakt med lagen. Detta skedde bland annat genom enkäter till kommunala handläggare av bidraget, fastighetsägarorganisationer och brukarorganisationer. Svaren kommer att utgöra en del av det underlag som Boverket behöver för att kunna analysera och bedöma om lagen om bostadsanpassningsbidrag behöver ändras och för att vid behov kunna lämna förslag på förbättringar.

I samband med Boverkets deltagande vid konferens anordnad av Föreningen Kommunalt Bostadsstöd (FKBo) har ytterligare insamling skett av underlag till utredningen.

Granskning av kommunernas handläggning i 33 kommuner

I mars 2013 lämnade Boverket rapporten ”Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget - en undersökning av 33 kommuner” (rapport 2013:4). Förutom vad som tidigare rapporterats om resultat från undersökningen innehåller den slutliga rapporten en samlad bild och analys av undersökningen. Rapporten innehåller också redogörelser för muntliga intervjuer med handläggare av bidraget från sex olika kommuner som ingick i undersökningen. Intervjuerna gjordes för att få en fördjupad bild av hanteringen av bidraget.

Boverkets webbhandbok om bostadsanpassningsbidraget

Under 2013 fortsatte Boverket det arbete med webbhandboken som sjösattes hösten 2012. Arbetet har bland annat inneburit viss omarbetning av rubriker och struktur samt löpande uppdatering med nya rättsfall.

En nyhet under 2013 är webbhandbokens två informationsfilmer om bidraget. Den ena filmen handlar om rollfördelningen eller vem som gör vad i handlägningsprocessen. Den andra filmen handlar om beslutshanteringen, framförallt om när beslut ska fattas i ett ärende om

bostadsanpassningsbidrag. I båda filmerna medverkar, utöver Boverket, kommunala handläggare med stor erfarenhet av att handlägga ärenden om bostadsanpassningsbidrag.

Informations- och utbildningsinsatser

Av förra årets redovisning framgår att Boverket hade planerat att genomföra två större informationsinsatser under 2011–2016. Arbetet med översynen av lagen har dock inneburit omprioriteringar och Boverket valde i stället att ta fram de ovan beskrivna informationsfilmerna, som inte krävt lika mycket resurser som sedvanliga utbildningskonferenser.

Boverket deltog också och var föredragshållare vid FKBo:s årliga konferens för kommunala handläggare. Boverket tog även emot FKBo:s styrelse på Boverket där frågor angående bland annat kommunernas handläggning av bidraget och planering av översynen av bidraget diskuterades.

Kontinuerlig dialog

Boverkets samrådsorgan tog del av information om uppdraget att göra en översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag och samtidigt gavs möjlighet att lämna förslag till utredningen.

Uppföljning och indikatorer

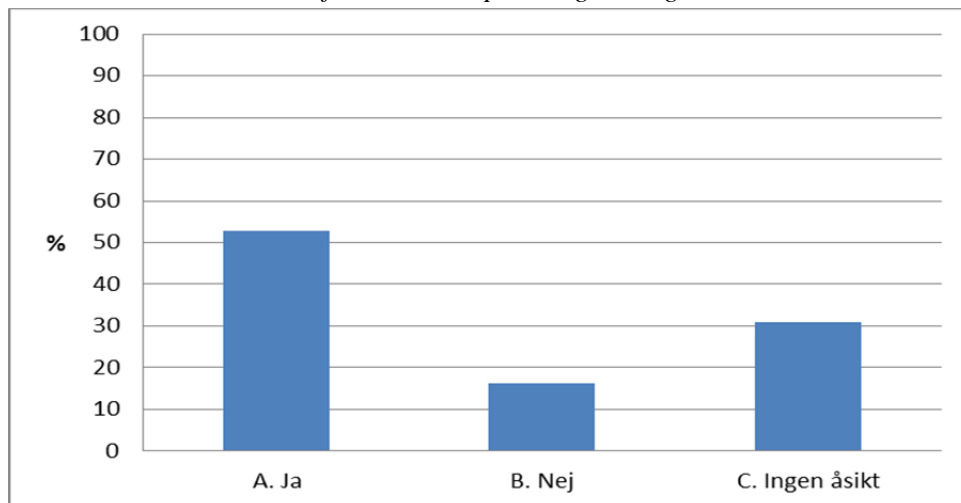
Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag

Enkäter till brukare, fastighetsägare och kommunala handläggare

Utöver enkäter till de tre storstadskommunerna skickades totalt 100 enkäter ut till slumpmässigt utvalda kommuner. Brukarorganisationer- och fastighetsägarorganisationer på central nivå fick valmöjligheten att antingen svara själva eller skicka enkäten vidare inom respektive organisation.

En rad olika frågor om hanteringen av bidraget ställdes i enkäten. Som exempel på frågor kan nämnas om kommunerna anser att det finns några särskilda problem med att handlägga ärenden om bostadsanpassningsbidrag på det sätt som beskrivs i Boverkets webbhandbok. En majoritet av de svarande angav att de upplevde problem med detta (knappt 64 procent) och drygt en fjärdedel (26,4 procent) att de inte upplevde några problem alls och 10,1 procent hade ingen åsikt.

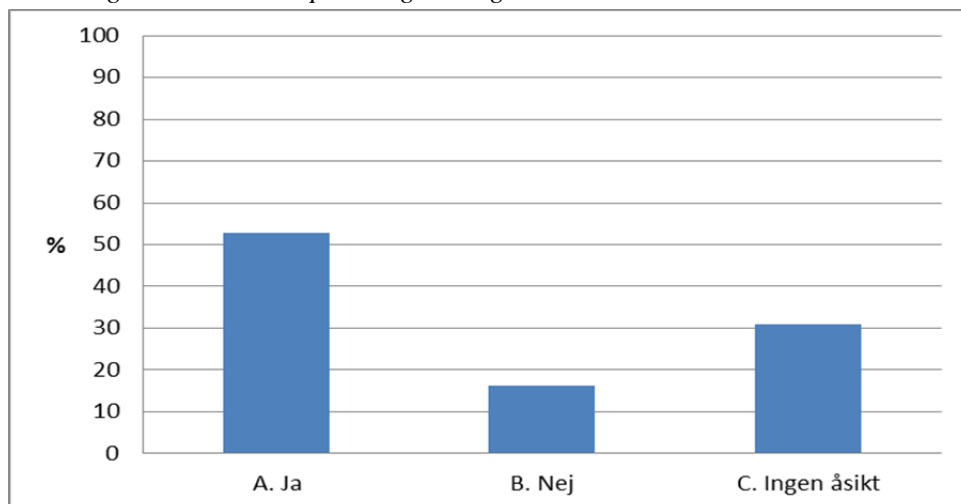
Diagram 1. Finns det svårigheter att handlägga ärenden enligt vad som beskrivs i webbhandboken för bostadsanpassningsbidrag?

I övrigt pågår fortfarande arbetet med sammanställningen och analysen av enkäterna. Boverket kan dock redan nu konstatera att nästan 2/3 av de svarande anser att det finns problem kopplade till den formella hanteringen av bidraget. Detta stämmer väl överens med vad som tidigare uppmärksammats i bland annat Boverkets rapport ”Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget – en undersökning av 33 kommuner.”

På frågan om det behövs regelförändringar för den formella hanteringen av bostadsanpassningsbidraget svarade mer än hälften att en förändring var behövlig, se tabell nedan.

Diagram 2. Behövs det regelförändringar beträffande den formella hanteringen av bostadsanpassningsbidraget?

Granskning av kommunernas handläggning i 33 kommuner

Den analys som gjordes i samband med den tidigare nämnda rapporten om kommunernas handläggning visar att det finns stora brister i den

formella hanteringen av ett stort antal av de ärenden som ingår i undersökningen. Det skiljer sig också mellan hur kommunerna formellt hanterar bostadsanpassningsbidraget. Undersökningen ger exempel på kommuner som i stort sett hanterar bidragsgivningen enligt avsikterna i lagen, men det finns också exempel på kommuner där stora avsteg förekommer.¹¹

Av de intervjuer som genomfördes i undersökningen framgår att handläggarnas utbildningsbakgrund och erfarenhetsbakgrund skiljer sig åt. Av detta kan man sluta sig till att handläggarna har olika synsätt på hur ärenden om bostadsanpassningsbidrag ska hanteras. Det verkar som om det är vanligare att en utveckling sker av arbetsrutiner och kvalitetssäkring i större kommuner, där det finns fler handläggare som arbetar med bostadsanpassningsbidrag, jämfört med mindre kommuner. Det går däremot inte att dra slutsatsen att så är fallet generellt i landet, eftersom antalet genomförda intervjuer inte är tillräckligt stort. I de mindre kommunerna har handläggarna i större utsträckning uppgifterna som rör bostadsanpassningsbidraget som en av flera arbetsuppgifter, vilket kan medföra att tid till utveckling och förbättring av verksamheten får stå tillbaka.

I undersökningen noteras också som exempel på brister att:

- Det saknas fullmakter och fastighetsägarens medgivande i ett stort antal akter.
- Dokumenteringen brister i både processen och diarieföringen av ärendena.
- Många kommuner tillämpar inte handlägningsrutinerna i enlighet med förvaltningslagen eller allmänna förvaltningsrättsliga principer.
- Flera av de handlingar som inkommer och upprättas hos myndigheten återfinns inte i respektive i akt.
- Det finns stora brister i kommunernas beslutshantering; mer än hälften av bifallsbesluten fattas först efter det att åtgärderna blivit utförda.

För att följa upp undersökningen över tid har Boverket för avsikt att genomföra en ny granskning i någon form i slutet av den nuvarande delmålsperioden, det vill säga senast 2015.

Kommunernas webbplatser med information om bostadsanpassningsbidraget

Boverket genomförde inte någon ingående granskning av kommunernas webbplatser under 2013. Genom enkla sökningar på internet kunde vi konstatera att informationen varierar, men att de flesta kommunerna kan erbjuda någon form av information om bostadsanpassningsbidraget om vart och till vem i kommunen man ska vända sig för att ansöka om bidraget.

¹¹ Se Boverkets webbhandel: *Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget - en undersökning av 33 kommuner* Rapport 2013:4

För att underlätta för enskilda att hitta respektive kommuns webbplats om bostadsanpassningsbidraget har Boverket tagit fram direktlänkar till alla kommuner via Boverkets webbhandbok.

Besöksstatistik för webbhandboken

Webbhandbokens besöksstatistik visar på ett fortsatt stort intresse för handboken såväl hos kommunala handläggare som hos privatpersoner som söker information om bidraget.

	Antal sidvisningar	Antal besök
2012	11 469 (avser endast ett kvartal)	6 512 (avser endast ett kvartal)
2013	119 986	29 962

Tabell 1. Sidvisningar och unika besökare på webbhandboken

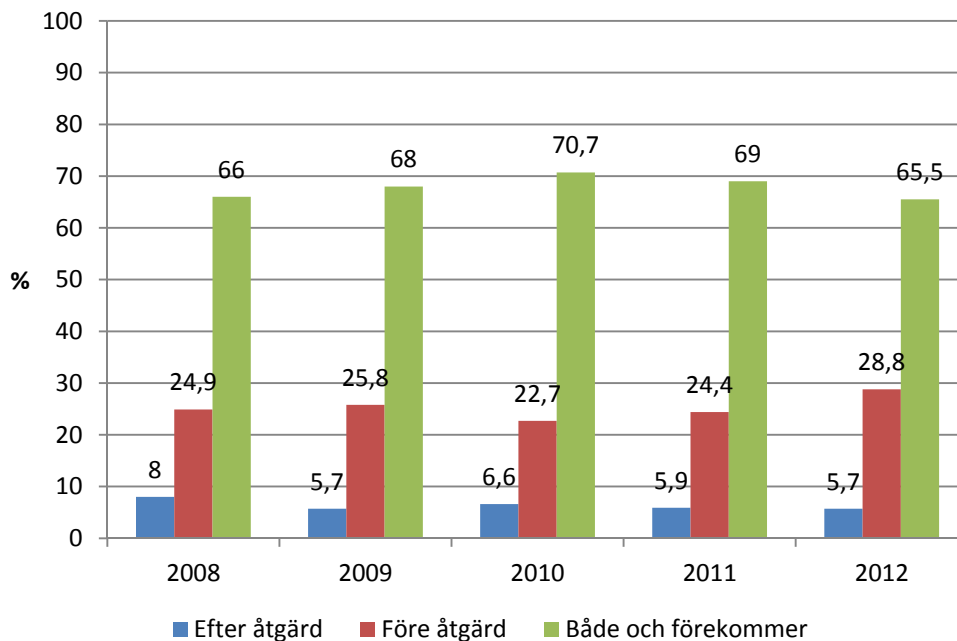
Utvecklingen visar ett ökat intresse för webbhandboken. Observera att siffrorna för 2012 endast redovisar ett kvartal, och att siffrorna för 2013 redovisar hela året.

Årlig statistik från bostadsmarknadsenkäten

Boverket sammanställer varje år en rapport om kommunernas kostnader för bostadsanpassningsbidraget. Den senaste rapporten är *Bostadsanpassningsbidragen 2012* (R 2013:34).

I BME 2013 har nästan alla kommuner har besvarat frågan i vilket skede beslut om bidrag fattas. Uppgifterna visar att förhållandet har varit stabilt under många år och att i cirka 65 procent av kommunerna förekommer att beslut tas både före och efter åtgärd.

Diagram 3. I vilket skede fattas beslut om bostadsanpassningsbidrag?

Noterbart är att antalet kommuner som tar beslut före åtgärd hade ökat från 22,7 procent 2010 till 28,8 procent 2012 samt att det i färre kommuner förekom att beslut togs både före och efter åtgärd. Även om detta i praktiken bara innebar att ett fåtal kommuner hade ändrat sin beslutsordning är det Boverkets förhoppning att detta är början på en positiv utveckling.

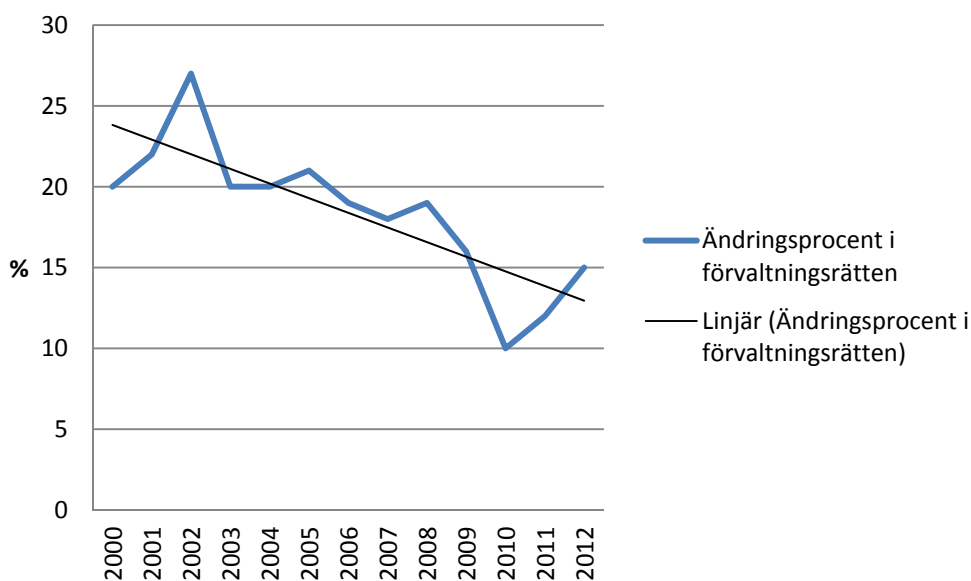
Inför 2014 har den årliga enkäten till kommunerna omarbetats och utökats med fler frågor som framför allt berör den formella hanteringen av bidraget. För att få en bättre bild av när kommunen fattar beslut i ett ärende har enkäten för 2014 tillförts fler frågor om detta.

Överklaganden av kommunala beslut om bostadsanpassningsbidrag

Som en del i rapporten (2013:34) redovisar Boverket statistik om överklagade ärenden om bostadsanpassningsbidraget. Under åren 2005–2011 överklagades till förvaltningsrätten mellan 380 och 441 beslut per år jämfört med 391 under 2012.

Cirka 15 procent av antalet överklaganden av kommunens beslut till förvaltningsrätten ledde till ändring. Ändringsfrekvensen har tidigare legat mellan 18 och 23 procent fränsett 2002, då motsvarande siffra var 27 procent enligt diagrammet nedan.

Diagram 4. Ändringsprocent av kommunalt beslut om bostadsanpassningsbidrag i förvaltningsrätten.

Ändringsfrekvensen linjärt sett visar på en stadig minskning, vilket skulle kunna innebära att kvalitén på de kommunala besluten har förbättrats. Jämfört med socialförvaltningsärenden, där andelen ändrade beslut 2013 var knappt 18 procent, och jämfört med samtliga ärenden i

förvaltningsrätten där ändringsfrekvensen var nära 12 procent, så ligger ärendena för bostadsanpassningsbidrag på en relativt låg nivå.¹²

Kortfattad analys

Delmålet är ett kunskapsmål. Detta innebär i sig att förändringar och resultat tar tid. Boverket förväntade sig därför inte att redan nu kunna se några större förändringar av kommunernas hantering av bostadsanpassningsbidraget. Vi kunde däremot notera att ett antal kommuner hade lagt om sina handläggningsrutiner i enlighet med hur bidragshanteringen är tänkt att fungera. Genom telefonsamtal och andra kontakter kunde Boverket även konstatera att det finns ett ökat intresse och en vilja i kommunerna att förändra den formella hanteringen av bidraget. Även FKBo visade ett stort intresse för frågorna och har haft en stor roll i att samla de kommunala handläggarna. Detta bidrog till att öka kommunernas intresse för att starta ett förändringsarbete i sina respektive kommuner.

Enligt Boverkets mening är frågan om i vilket skede en kommun fattar ett skriftligt beslut fortfarande en av de viktigaste problemställningarna relaterade till rättssäkerheten för den enskilde. Detta på grund av att beslutshanteringen kan ha en avgörande betydelse för hur rollfördelningen i ett ärende om bostadsanpassningsbidrag kommer att hanteras. Boverket förvånas över att det trots informationsinsatserna fortfarande finns så stora brister i när i hanteringen som beslut ska fattas. Boverket ser att utförda insatser inte varit tillräckliga och att det måste till ytterligare insatser. Dels utökade informationsinsatser, dels utökade tillsynsinsatser i form av besök ute i kommunerna och genom skrivbordstillsyn.

Vad händer 2014?

Arbetet med webbhandboken fortsätter liksom översynen av lagen. Boverket inväntar resultatet av översynen som ska vara klar den 31 december 2014, för att se hur tillsynsaktiviteterna behöver förstärkas. Om översynen så småningom leder till ändringar av lagen och ytterligare forskrifter utfärdade av Boverket, kommer detta att kräva stora informationsinsatser, bland annat genom webbhandboken men kanske även via utbildningskonferenser.

Kontaktperson

Lena Viberg Larsson, enheten för Styrmedel och fastighetsekonomi

¹² Statistik från Domstolsverket.

Boverkets avsikter under 2014

Inför 2014 har Boverket fått ett flertal nya regeringsuppdrag som påverkar arbetet med delmålen. Samtidigt fortsätter arbetet i de större sammanhang som delmålen är del av. I en del fall handlar det om arbetet med webbhandböcker, men för samtliga delmål kommer informationen på webben förnyas i samband med att Boverket lanserar sin nya webbplats under 2014. Boverket har även startat en ny blogg om funktionshindersfrågor, Tillgänglighetsbloggen, som följer delmålens arbete och övriga sammanhang där funktionshindersfrågorna och fysisk tillgänglighet är en tydlig del av sammanhanget.

För delmål 1 innebär detta ett regeringsuppdrag om förstärkta insatser för tillsynsvägledningen, i syfte att ge stöd för hur bestämmelserna om tillsyn, ingripanden och påföljder kan tillämpas av byggnadsnämnden i olika situationer. Vägledningen bör enligt uppdraget även ha en sammanställning över relevanta rättsfall inom området. Boverket kommer även att konkretisera sina aktiviteter i en reviderad tillsynsvägledningsplan för 2014–2016. Arbetet ska ge en ny vägledning om tillsyn som publiceras på Boverkets digitala kunskapsbank.

För delmål 2 innebär ett nytt uppdrag till länsstyrelserna att Boverket ska samordna sin tillsynsvägledning med länsstyrelsernas uppdrag om tillsynsvägledning för kommunernas plan- och byggverksamhet. Till detta kommer även en uppföljning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen, och då särskilt bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder.

För delmål 3 har arbetet övergått från en produktionsfas till en kommunikationsfas, där en samling av goda exempel samt en handbok utformats och publicerats utöver utformningen av det nya statliga stödet till kommunerna. Stödet är sökbart från februari 2014 till augusti 2015. Under 2014 ordnar Boverket ett antal träffar med kommuner parallellt med utvecklingen av nya webbsidor.

För delmål 4 har två nya regeringsuppdrag inkommit vilket inneburit att arbetet inom delmålet har breddats. Regeringsuppdraget ”Boendeinflytande och medborgardialog” är tudelat, där delmålet fokuserar på hur medborgardialogen hanteras i översiktsplaneprocessen. Det andra regeringsuppdraget är att ta fram en vägledning för plan- och bygglagens hållbarhetsbestämmelser.

För delmål 5 innebär 2014 att arbetet med den populära webbhandboken fortsätter liksom översynen av lagen. Delmålet är ett kunskapsmål vilket innebär att Boverket ska stödja kommunernas arbete med att lägga om sina handläggningsrutiner i enlighet med hur bidragshandlingen är tänkt att fungera.

Delmålens effektmätning skiljer sig åt och visar bredden i delmålens ämnes- och arbetsområden. Boverket arbetar inom ett brett område med frågor om planering, byggande och boende och detta syns tydligt i de fem delmålen. Insatserna är utformade på både kort och lång sikt.

Boverket konstaterar därför att uppföljningen och effektmätningen är helt beroende av den sakfråga som respektive delmål fokuserar på. Några delmål är formulerade på sådant sätt att en effekt av arbetet är möjlig att utvärdera först i slutet av den femårsperiod som strategin omfattar. Andra delmål är möjliga att utvärderas från år till år.

Effekterna av samhällets arbete med funktionshindersfrågor mäts bäst i hur medborgaren upplever sin vardag. Effekterna av Boverkets arbete syns däremot ofta i förutsättningarna för andra aktörers arbete med funktionshinderfrågor, inte minst för kommunens. Därför kan det vara svårt att göra en omedelbar koppling mellan Boverkets arbetsinsats och den enskilda förbättringen i medborgarens vardag, eftersom Boverkets roll som kunskapsmyndighet i detta är att klargöra förutsättningarna för andra aktörers arbete. Boverkets effektmätning sker därför främst kring långsiktiga insatser, vilket kommer visa sig i slutrapporteringen 2016 av strategin för funktionshinderspolitiken.

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona

Besök Karlskrona: Drottninggatan 18

Besök Stockholm: Norrlandsgatan 11

Telefon: 0455-35 30 00

Webbplats: www.boverket.se